SUOMEN YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND
FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND

18.11.2016

Ympäristövaliokunnalle
Valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Suomen ylioppilaskuntien liiton lausunto koskien opiskelijoiden siirtoa yleiseen asumistukeen

Suomen ylioppilaskuntien liitto ry (SYL) kiittää kutsusta kuulemiseen ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

SYL on lähtökohtaisesti hyvin tyytyväinen hallituksen päätöksestä siirtää opiskelijat yleisen asumistuen piiriin. Yleinen asumistuki vastaa opintotuen asumislisää paremmin reaalisiin vuokrakustannuksiin ja täten mahdollistaa myös täyspäiväisen opiskelun usealle opiskelijalle nykyjärjestelmää paremmin. SYL:n mielestä on oikeansuuntaista, että opiskelijoiden asumisen tuki irrotetaan koulutuspoliittisin perustein myönnettävästä opintotuen asumislisästä. Yleiseen asumistukijärjestelmään siirtyminen tekee opiskelijoiden asumisen tukemisesta ympärivuotista. Tämä sekä parantaa että selkeyttää opiskelijoiden toimeentulotilannetta etenkin kesäaikoina.

Opintotuen asumislisän heikko taso on jo pitkään pakottanut opiskelijat käyttämään suuren osan opintorahastaan vuokranmaksuun. Varsinkin pääkaupunkiseudulla on yleistynyt tilanne, jossa opiskelijan vuokramenot ovat olleet suurempia kuin kuukausittain maksettu opintotuki. Yleinen asumistuki tulee parantamaan kaikkein pienituloisimpien opiskelijoiden mahdollisuuksia täyspäiväiseen opiskeluun. SYL pitää myös myönteisenä, että yleiseen asumistukeen siirtymisen seurauksena opiskelijoiden tarve toimeentulotukeen asumismenojen kattamiseksi vähenee.

Opiskelijoiden yleiseen asumistukeen siirtymisen myötä opiskelija-asumisen uudistuotantoon ja perusparantamiseen investointi vähentäisi valtion vuosittaisia asumistukimenoja, mikäli yhä useampi opiskelija asuisi edullisissa tuetuissa asunnoissa. Tällä hetkellä opiskelija-asunnossa asuu vain 27 % kaikista opiskelijoista (Opiskelijatutkimus 2010 ja 2014). Lopuista suurin osa asuu vapailta markkinoilta vuokratussa asunnossa (43%) sekä omistusasunnossa (15%) ja vanhempien tai puolison omistamassa asunnossa (6%). Kysyntää olisi huomattavasti suuremmalle opiskelija-asuntojen määrälle ainakin opiskelujen alkuvaiheessa, tämä kysyntä näkyy esimerkiksi opiskelija-asuntosäätiöiden pitkissä jonoissa syksyisin.

Kasvavaan kysyntään voidaan vastata korottamalla opiskelija-asuntojen investointiavustusprosentin 20%:iin. Toimenpide mahdollistaisi sen, että alueilla, joissa on pahin opiskelija-asuntopula, uskalletaan entistä varmemmin investoida uusiin opiskelija-asuntohankkeisiin.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Lapinrinne 2, 00180 Helsinki
sähköposti: syl@syl.fi
Y-tunnus: 0202339-6S
syl.fi

Investointiavustuksen enimmäisprosentin nostaminen 20%:iin mahdollistaisi myös peruskorjaukset oman pääoman kustantamisen avustuksella. Investointiavustusprosentin korotus takaisi myös sen, ettei uudisrakennus- ja peruskorjauskohteita tarvitsisi asettaa rahanjaossa vastakkain. Tämä vahvistaisi alueellista yhdenvertaisuutta, sillä uudisrakennus- ja peruspa-rannustarpeet kohdistuvat usein eri puolille Suomea.

Siirto yleiseen asumistukeen asettaa opiskelijat yhdenvertaiseen asemaan muiden pienituloisten kanssa vuokra-asuntomarkkinoilla. Tällä hetkellä opiskelija-asuntoja on tarjolla vain noin viidennekselle korkeakouluopiskelijoita ja suuri osa opiskelijoista on joutunut kilpailemaan edullisista vuokra-asunnoista muiden pienituloisten kanssa vapailla markkinoilla. SYL muistuttaa, että opiskelijat ovat hyvin heterogeeninen ryhmä, jonka sisällä asumiseen liittyvät tarpeet ja elämäntilanteet vaihtelevat valtavasti. Kaikille opiskelijoille esimerkiksi kohtuuhintainen soluasuminen ei ole vaihtoehto ja on hyvä, että opiskelijoiden asumisen tukimuoto mahdollistaa opiskelijoille yhtäläisen valinnanvaran muiden pienituloisten ihmisten kanssa.

SYL pitää kuitenkin ongelmallisena siirron vaikutuksia erityisesti perheellisten opiskelijoiden toimeentuloon. Jo nykyisellään jopa 60% perheellisistä opiskelijoista elää köyhyysrajan alapuolella ja opintotukeen kaavaillut leikkaukset sekä opiskelijoiden siirto yleisen asumistuen piiriin vaikuttavat monella tavalla heikentävästi perheellisten opiskelijoiden toimeentuloon. Opintorahan leikkauksen ja yleisen asumistuen ehtojen muuttumisen aiheuttamien suorien vaikutusten lisäksi myös opintolainan valtiontakauksen kasvattaminen heikentää perheellisten opiskelijoiden toimeentulotukituloja. Perheelliset opiskelijat joutuvat siis kustantamaan huollettavien lapsien elatuksen yhä enemmän lainalla. SYL penää sekä opetus- ja kulttuuri että sosiaali- ja terveysministeriöltä toimia perheellisten opiskelijoiden taloudellisen aseman parantamiseksi. SYL:n mielestä opintotuen huoltajakorotus olisi yksinkertaisin tapa parantaa perheellisten opiskelijoiden kurjaa taloudellista asemaa.

SYL toivoo, että yleistä asumistukea koskevan lainsäädännön toimeenpanossa otetaan huomioon opiskelijoiden elämäntilanteen eroavaisuus monista muista pienituloisista väestöryhmistä. Erityisesti kimppa- ja soluasuminen sekä vuoden mittaan merkittävästi vaihtelevat tulot ovat opiskelijoiden keskuudessa hyvin yleistä. Erilaisten asumisjärjestelyiden tulee olla helposti ilmoitettavissa Kansaneläkelaitokselle ilman asiakkaalle koituvaa kohtuutonta vaivaa. Opiskelijat vaihtavat myös asuntoja muuta väestöä tiuhempaan ja tämän toivotaan otettavan alusta asti huomioon Kelan asumistukihakemuksia käsittelevän yksikön resurssoinnissa. Opiskelijoiden tulot ovat epäsäännöllisiä. SYL toivoo, että yleinen asumistuki suhtautuu joustavasti ja ennustettavasti opiskelijan muuttuviin, useasti kausittaisiin, tuloihin. Asumistuki ei saa aiheuttaa kohtuutonta byrokratiaa tulojen epäsäännöllisyydestä johtuen.

SYL ymmärtää, että opiskelijoiden siirtyessä yleisen asumistuen piiriin asumisetuuden yksilökohtaisuus ei ole mahdollista taloudellisista syistä. SYL tahtoo kuitenkin muistuttaa, että avoliitossa eläminen ei juridisesti merkitse keskenäistä elatusvelvollisuutta. SYL:n pitkän aikajänteen tavoite on sosiaaliturvajärjestelmän, myös asumistukijärjestelmän yksilökohtaistaminen.

Lopuksi SYL toivoo, että lain jatkovalmisteluun otettaisiin tiiviisti mukaan sekä toisen että korkea-asteen opiskelijajärjestöt. Siirron onnistumisen kannalta on äärimmäisen tärkeää, että opiskelijanäkökulma on otettu lain täytäntöönpanossa huomioon.

Helsingissä 17.11.2016

Heikki Koponen
Puheenjohtaja

Eero Manninen
Pääsihteeri

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Lapinrinne 2, 00180 Helsinki
sähköposti: syl@syl.fi
Y-tunnus: 0202339-6S
syl.fi